

steren, kan dog aabenbart ikke for os være noget Motiv til, at vi skulde gaa ind paa at finde det foreneligt med Grundloven, at der nu lægges et nyt Vaand paa Ministeren aldeles administrativt, man kan ikke slutte fra det gamle Forhold til et nyt, det tænker jeg, at det ærede Medlem indrømmer. Jeg tror heller ikke, at det gaar an at paaberaabe sig Tscherning. Det ærede Medlem har nu gjen- tagne Gange paaberaabt sig Tscherning, men Tscherning har ingenfinde yttret det Aller- mindste, som kunde tages til Indtægt for det, vi nu forhandle om, paa ingen Maade, og det kan han saa meget mindre, som han an- tog, hvad han bitterlig gjorde, at det, at Rigsdagen var retlig forpligtet til at høre et Kirkeraad, var en Indskrænkning i Lov- givningsmagtens Myndighed; thi saa maatte han jo konsekvent gaa ud fra, at en tilsva- rende Indskrænkning lige overfor Ministeren var en Indskrænkning i Ministerens Myn- dighed, men hvad Tscherning sagde, var kun dette, at Ministeren jo kunde høre sine Bisper og Landemoder. Ja, det have vi ikke det Mindste imod, at han hører dem, han maa høre dem alle sammen, men vi have imod, at han binder Stillingen jaaledes, at ikke alene han, men ogsaa hans Eftermænd staa lige overfor den Situation og ikke kunne komme bort fra den undtagen ved en ny kongelig Resolution. Det er jo noget ganske Andet. Jeg tror lige saa lidt det gaar an, at det ærede Medlem paaberaaber sig forskellige fremmede Love, jeg tror, at han nævnde en svensk Lov, thi, som jeg bemærkede igaar, har man i Sverig fundet det nødvendigt at optage endogaa i Rigets Grundlov en Bestemmelse om, at Høiesterets Tanker skulle høres angaaende Lovforslagene. Man har altsaa ikke der fundet, at det var en Ting, der kunde tages saa let, som man her har gjort det. Med Hensyn til Fortolkningen af Grundlovens § 75 skal jeg endnu yttre, skøndt det jo ikke kan være meget frugtbringende, at vi sætte Paastand imod Paastand i det Alendelige, at det ærede Medlem, synes det mig, ser helt bort fra, hvorledes Situationen forelaa ved Grund- lovens Givelse. Situationen var ikke en saadan, at man tænkte sig en hel Række mu- lige Styrelsesformer for Kirken, der var en bestemt Modfætning, som Talen var om, der var den gamle Styrelsesform, som man havde paa Rancelliets Tid, hvorefter Kirken styredes under en verdslig Statsmyndighed som ethvert andet Anliggende i Riget, og saa den nye Tilstand, man havde for Nie, en Organisation af Kirken, jaaledes at den fik en vis Selvstyrelse. Det var den Mod- fætning, der forelaa. Man vilde bort fra den gamle Tilstand og over til den nye.

Og der blev udtalt af den daværende Kul- tusminister følgende Ord: Indtil Forholdet — altsaa Kirkens Udtrædelse af det gamle Statsherredømme — kan blive ordnet ved Lov, maa den hidtilværende Form for Kirke- styrelsen vedblive, saa at man indtil videre har en Grundvold at staa paa, som man ellers kunde anse for tabt. Naar man altsaa gjør Skridt til at erstatte den hidtilværende Form, den rent departementale Form — det var Tilstanden — med en Art repræsentativ Form, som har givet Ministeren Velighed til at yttre, at Kirkens Røst skulde høres, hvad utvivlsomt er en Art repræsentativ Form, saa er det aabenbart, at gaa fra den ene Modfætning, nemlig Tilstanden i 1848, over til den anden. Det er at træffe en Af- gjørelse, der bringer os ind paa Kirkeforfat- ningsspørgsmaalet. Jeg kan ikke Andet end anse dette for fuldstændig utvivlsomt. Og det kan ikke nytte det allerringeste at paabe- raabe sig disse enkelte Tilfælde med frivillige Menighedsraad og Landemoder eller Sogne- baandsløjeres Ret til at bruge Kirken; thi selv om det ikke var underkendt af Rigsdagen, og dog vil jeg udtale, at man har Ret til at sige, at disse Handlinger ere blevne underkendte af Rigsdagen, selv om der kunde være nogen Tvivl tilstede angaaende disse enkelte Tilfælde, selv om dette indtil videre henstod uafgjort, saa kan man dog ikke derfra med mindste Skia af Ret drage nogen Slutning til Spørgsmaalet om et Kirkeraad, som ganske anderledes er inde i det Centrale af en kirkelig Forfatning. Det er jo nemlig givet, at det er det Centrale i den kirkelige Forfatning. Det er et Repræsentations- spørgsmaal, og det er, som det er blevet be- mærket af min ærede Medforetæller, en Misforstaaelse, naar det ærede Medlem fra Middelfart (Monrad) opfatter „Forfatning“ jaaledes, at der derved kun kan være Tale om en Repræsentation, der er besluttende. En Forfatning kan jo give en Repræsentation baade raadgivende og lovgivende Myndighed, „Forfatning“ rummer begge Dele. Der kan være delte Meninger, om man vil gaa til at give Kirken lovgivende Myndighed eller ikke, og jeg for min Del vil for Fremtidens Skyld sige, at jeg tror ikke, at der vil være noget Betænkeligt ved, at det folke-kirkelige Samfund, frigjort fra Statsherredømmet, fik en lovgivende Myn- dighed angaaende visse af sine Anliggender. Jeg tror ikke, at man derved paa nogen Maade kom i Strid med Grundloven. Jeg forstaa Grundlovens § 75 jaaledes, at den netop stiller Lovgivningsmagten friere lige overfor denne Sags Ordning, jaaledes at vi uden at krænke Grundloven, uden at gjøre